ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 48, Haziran 2017, s. 445-468

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
16.05.2017

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
25.06.2017

Öğr. Gör. Vahit ÇİRİŞ
Ahi Evran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
vahitciris@gmail.com

Turan BAŞKONUŞ
Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD

Doç. Dr.Fehmi ÇALIK
Sakarya Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Özlem BEBEK

TOLGA MERT RAMAZANOĞLU

ELİF TUĞÇE KAVAS

ANADOLU YILDIZLARI PROJESİ ATLETİZM BRANŞINDA AKTİF OLARAK GÖREV ALAN ÖĞRENCİLERİN SOSYAL BECERİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Öz

İnsanın varoluşundan bugüne kadar onunla birlikte olan sporun kabul edilmiş, evrensel bir tanımı yoktur. Sözcük kökeni (etimolojik) olarak spor kelimesi, disport ("dis" ve "portare") kelimesinden türemiştir; işten uzak durmak anlamına gelir. Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak çevreye uyumu kolaylaştırır. Aynı zamanda spor; kişiler, toplumlar ve uluslar arası dayanışma, kaynaşma, barışı sağlama, kişinin mücadele gücünü arttırma ve belirli kurallara göre, rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetler olarak tanımlanabilir. Yürümek, koşmak insanın doğal hareketlerinden olup günlük yaşamında çok önemli bir yer tutar. İnsanoğlunun var olduğu günden bu yana yaşamını devam ettirebilmesi için yaptığı saldırı, savunma ve avcılık gibi temel hareketlerin esası koşuya dayanır. Dolayısıyla atletizm sporu-

nun doğuşu insanlık tarihi kadar eskidir. Bu nedenle tüm sporların temelinde iyi bir atletizm eğitiminin yer alması gerekmektedir. Dikmener, sosyal becerilerin, sosyal olarak kabul gören öğrenilmiş davranışlar olduğunu ve bu davranışların bireyi başkalarından olumlu tepkiler alacak ve olumsuz tepkilerden uzaklaştıracak yollarla, başkalarıyla iletişim kurmaya ittiğini belirtmiştir.
Bu çalışma ile Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın "Anadolu Yıldızları Projesi kapsamında Atletizm branşında spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri araştırılmıştır.

Anahtar kelimeler: Spor, Atletizm, Sosyal Beceri.

INVESTIGATION OF SOCIAL SKILLS LEVELS OF ACTIVE STUDENTS WHO PARTICIPATE IN ANATOLIAN STARS PROJECT ATHLETICS BRANCH

Abstract

There is no accepted universal definition of a sport that has been with him since the very existence of man. The word spoken as etymologic is derived from the word disport ("dis" and "portare"); It means to stay away from the work. It is aimed to improve the physical and mental health of the person, which is the main element of sports, economic, social and cultural development, to facilitate the formation of personality, to develop character traits, to facilitate adaptation to the environment by providing knowledge, skills and ability, to provide solidarity, It can be defined as activities aimed at increasing competitiveness, fighting within competitive measures, exciting, competition and competition.Walking, running is one of the natural movements of a person and takes a very important place in daily life. Since the day of the existence of mankind, the attacks he has done to keep his life alive are based on basic exercises such as defense hunting. Therefore, the birth of athleticism can be said to be as old as human history. For this reason, a good athletics training should be included on the basis of all sports. Dikmener has stated that social skills are socially accepted learned behaviors and that these behaviors lead individuals to communicate with others in ways that will get positive reactions from others and move away from negative reactions. In this study, the social skills levels of the students who sports in the athletics branch within the scope of "Anatolian Stars Project" of the Ministry of Youth and Sports have been researched.

Keywords: Sports, Athletics, Social Skills.

1.GİRİŞ

İnsanın varoluşundan bugüne kadar onunla birlikte olan sporun kabul edilmiş evrensel bir tanımı yoktur (Atlı, 1986). Sözcük kökeni (etimolojik) olarak spor kelimesi, disport ("dis" ve "portare") kelimesinden türemiştir; işten uzak durmak anlamına gelir (Orkunoğlu, 1985).

Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak çevreye uyumu kolaylaştırmak kişiler, toplumlar ve uluslararası dayanışma, kaynaşma, barışı sağlama, kişinin mücadele gücünü arttırmanın yanında belirli kurallara göre, rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetler olarak tanımlanabilir. Çocuk ve gençler açısından spor, fiziksel gelişimin yanı sıra sosyal açıdan da önemlidir. Çocuk spor yoluyla çevresini tanır, ileti-

şim kurar, kendine olan özgüveni artar, toplum içindeki sahip olduğu yerini sağlamlaştırır. Spor, sosyal insanların yetiştirilmesinde eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Spor yoluyla sosyalleşmek, insanlar arasında menfaatsiz bir yakınlığın doğması ile insancıl kaynaşmayı gerçekleştirebilir (Sevim,1997;İşcan,1988;Keten,1976). Tanımlamalarda da belirtildiği gibi sporun birçok alanı vardır. Spor yaşamını yön vermede etkin rol oynar. İstediğini elde etmek için çaba sarf eder. İsteklerinin kendiliğinden gerçeklemesini beklemeyip, onları kendi çabasıyla gerçekleştirmeye çalışır. Spor olarak kabul edilen aktivitelerde ortak olan belli unsurlar vardır. Bu aktivitelerden biri olan atletizm ise; Literatürde "Atletizm" olarak kullanılan koşma, atma, atlama ve çoklu yarışma disiplinlerini kapsayan kelime Fransızca "L'ATLETİSME" den gelmektedir (Yapıcı ve Ersoy, 2003). Spor ile birey yaşamını yön vermede etkin rol oynar. İstediğini elde etmek için çaba sarf eder. İsteklerinin kendiliğinden gerçeklemesini beklemeyip, onları kendi çabasıyla gerçekleştirmeye çalışır (Yalçın ve ark., 2015). Yürümek koşmak insanın doğal hareketlerinden olup günlük yaşamında çok önemli bir yer tutar. İnsanoğlunun var olduğu günden bu yana yaşamını devam ettirebilmesi için yaptığı saldırı, savunma avcılık gibi temel hareketlerin esası koşuya dayanır. Dolayısıyla atletizm sporunun doğuşu insanlık tarihi kadar eskidir denilebilir. Bu nedenle tüm sporların temelinde iyi bir atletizm eğitiminin yer alması gerekmektedir. Çünkü atletizm ihtiva ettiği özellikler itibariyle performansı belirleyen motorik özelliklerin gelişimini sağlamaktadır (Coşkuntürk, 2003). Sporun İnsanın beden ve ruh yapısını geliştirmek ve iradeyi güçlü kılmanın yanı sıra, grup çalışmasını kolaylaştırmak, karşılıklı dayanışmayı sağlamak, kendine güveni gerçekleştirmek, ferdin toplum üyeliğini kazanması olan sosyalleşmesinde de spor önem taşımaktadır (İnal, 2003). Spor doğası gereği bireyin sosyalleşmesine yardımcı olur. Çünkü yapılan spor türüne göre sporcunun takım içi ilişkilerinde, antrenörle ilişkisinde ya da rakiplerle olan ilişkisinde daima insanlarla iletişim ilişkisi vardır. Bu ilişki sonucunda sporcu sosyalleşir. Spor tüm yönleri ile sosyal beceri ile iç içe bir kavramdır.

Gerek toplumsal, gerekse bireysel yaşam için oldukça önemli olan sosyal becerilerin neler olduğu ve niteliği psikolojinin 1900'lü yılların başlarından beri üzerinde durduğu, ancak henüz cevaplayamadığı sorulardır (Yüksel, 1998). Dikmener, sosyal becerileri, sosyal olarak kabul gören öğrenilmiş davranışlar olduğunu ve bu davranışların bireyi başkalarından olumlu tepkiler alacak ve olumsuz tepkilerden uzaklaştıracak yollarla başkalarıyla iletişim kurmaya ittiğini belirtmiştir (Akt.Yüksel, 2001). Bacanlı, sosyal beceriyi, bireyin diğer insanlarla başarılı bir şekilde etkileşimde bulunmasını sağlayan davranışlar olarak tanımlamaktadır. Riggio, sosyal becerileri genel zekanın bileşkesi anahtar kavramı olan sözel akıl yürütmeyi de içeren ve öğrenilebilir bir özellik olarak tanımlamıştır (Akt.Yüksel 2004). Sonuç olarak; toplumun her kesiminde görev alan bireylerin sosyal becerilere sahip olması daha mutluluk vericidir. Spor, sosyal beceri geliştirme ve sosyal değişim aracı olarak hizmet veren olağanüstü bir güce sahiptir. (Avşar, Öztürk ve Kuter, 2007). Spor bireyin dinamik sosyal çevrelere katılımı sağlayan bir sosyal etkinlik olması özelliğinden dolayı kişinin sosyalleşmesinde ve sosyal becerilere sahip olmasında önemli bir role sahiptir. (Küçük ve Koç, 2003). Spor kavramı içerisinde insanların kendilerini ifade edecekleri bir alanın bulunması en azından bu tür etkinliklere destek vererek bir sosyalleşme süreci içerisinde yer almaları psiko-sosyal bakımdan gelişmelerine yardımcı olmaktadır. Sosyalleşme, birey ve toplum açısından farklı bir anlam taşır; toplum açsından kültürün kuşaktan kuşağa devrini ve bireyin, örgütlenmiş bir sosyal hayat içerisinde belirlenmiş normlara uymasını sağlar. Modern toplumlularda sporun çoğunlukla kolektif bir etkinlik olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sportif faaliyetler aracılığıyla, spor ile ilgilenen bireyler değişik insan grupları ile sosyal ilişkiye girmektedir. Spor, bireyin kendi dar dünyasından kurtularak başka ortamlarda, başka kişilerden, inançlardan, düşüncelerden insanlar ile diyalog içinde bulunmasını, on-

lardan etkilenmesini ve onları etkilemesini sağlamaktadır. Bu yönü ile sporun, yeni dostluklara kurulmasına, pekiştirilmesine ve sosyal kaynaşmaya destek sağladığı söylenebilir (Çaha, 2000).

Bu çalışma ile Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın "Anadolu Yıldızları Projesi kapsamında Atletizm branşında spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri araştırılmıştır.

2.YÖNTEM

Araştırma tarama modelinde desenlenmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (İkizler, 2000). Karasar'a (1994) göre tarama modeli; Çok sayıda elemandan oluşan evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1994).

2.1.Çalışma Grubu

Çalışmanın evreni, Anadolu Yıldızları projesi Atletizm Takımlarında spor yapan Türkiye'deki tüm ortaokul ve lise öğrencilerinden oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemi ise 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Anadolu yıldızları projesi atletizm takımında Batman, Gaziantep, Kayseri, Kırşehir, Niğde, Antalya ve Aksaray takımlarında görev alan sporculardan oluşmaktadır.

Tablo 1. Anadolu yıldızları projesi atletizm branşın da aktif olarak spor yapan öğrencilere ait Kişisel Bilgileri İle İlgili Bulgular

	Özellikler	**f**	**%**
Cinsiyet	Kız	52	46,0
	Erkek	61	54,0
	Toplam	113	100
Okul	Ortaokul	93	82,3
	Lise	20	17,7
	Toplam	113	100
Sınıf	6.sınıf	23	20,4
	7.sınıf	37	32,7
	8.sınıf	35	31,0
	9.sınıf	5	4,4
	10.sınıf	13	11,5
	Toplam	113	100
Lisans	Hayır	21	18,6
	Evet	92	81,4
	Toplam	113	100
Yıl	1	41	36,3
	2	29	25,7
	3	18	15,9
	4	14	12,4
	5- ve üstü	11	9,7
	Toplam	113	100
Tesis	Evet	78	69,0
	Hayır	35	31,0
	Toplam	113	100
Baba Eğitim Durumu	ilköğretim	21	18,6
	ortaöğretim	34	30,1
	lise	30	26,5
	lisans	16	14,2
	lisans üstü	12	10,6
	Toplam	113	100,0

Anne Eğitim Durumu	ilköğretim	46	40,7
	ortaöğretim	32	28,3
	lise	18	15,9
	lisans	7	6,2
	lisans üstü	10	8,8
	Toplam	113	100,0
Gelir	500-1000	32	28,3
	1001-1500	15	13,3
	1501-2000	12	10,6
	2001-2500	17	15,0
	2501-üstü	37	32,7
	Toplam	113	100,0
Yerleşim Yeri	Köy	6	5,3
	Belde	3	2,7
	İlçe	4	3,5
	İl	53	46,9
	Büyükşehir	47	41,6
	Toplam	113	100
Cinsiyet	Kız	52	46,0
	Erkek	61	54,0
	Toplam	113	100

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan kız öğrenciler 52, erkek öğrenciler 61 kişiden oluşmaktadır.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerden 93 'ü ortaokul, 20 öğrencisi ise lise öğrencisinden oluşmaktadır.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin sınıf özellikleri

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan 6. Sınıf (23), 7. Sınıf (37), 8. sınıf (35), 9. Sınıf (5), 10. Sınıf (13) kişiden oluşmaktadır. 6. ve 10. Sınıflar arasında toplam 113 öğrenci bulunmaktadır.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin lisans özellikleri

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerden 21 öğrenci okul sporlarında lisanslı olarak spor yapmayan öğrencilerden, 92öğrenci ise okul sporlarında lisanslı olarak spor yapan öğrencilerden oluşmaktadır.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerden spor lisansına sahip olma yılı bakımından 1 yıl (41), 2 yıl (29), 3yıl (18), 4 yıl (14), 5 yıl (11) kişiden oluşmaktadır.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşın da aktif olarak spor yapan öğrencilerden 78 öğrenci okullarına spor tesisi olan öğrencilerden, 35 öğrenci okullarına spor tesisi olmayan öğrencilerden oluşmaktadır.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin babalarını ilköğretim mezunu 21, ortaöğretim mezunu 34, lise mezunu 30, lisans mezunu 16, lisansüstünden mezun olan 12 kişi eğitim durumunu oluşturmaktadır.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin annelerinin ilköğretim mezunu 46, ortaöğretim mezunu 32, lise mezunu 18, lisans mezunu 7, lisansüstünden mezun olan 10 kişi eğitim durumunu oluşturmaktadır.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin aileleri 500-1000 tl arası gelire sahip 32 kişi, 1001-1500tl arası gelire sahip 15, 1501-2000 tl arası gelire sahip 12, 2001-2500 tl arası gelire sahip 17, 2501-üstü gelire sahip 37 kişi bulunmaktadır.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerden spor yerleşim yeri bakımından köy (6), belde (3), ilçe (4),il (53), büyükşehir (47) kişiden oluşmaktadır.

2.2.Veri Toplama Araçları

Araştırmada, veri toplama sürecinde iki ölçme aracı kullanılmıştır. Birinci aşamada öğrencilerin kişisel bilgilerini belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen *Kişisel Bilgiler Formu (KBF)*, ikinci aşamada öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini değerlendirmek için Matson, Rotatory ve Hessel (1983) tarafından geliştirilen Bacanlı ve Erdoğan (2003) tarafından Türkçe'ye uyarlanan *Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği* kullanılmıştır.

Kişisel Bilgiler Formu

Kişisel Bilgiler Formu *(KBF)* araştırma sürecinde bağımlı değişken olarak tanımlanan öğrencilerin sosyal becerileri üzerine etkili olabileceği düşünülen bağımsız değişkenler düşünülerek oluşturulmuştur. Bu kısım öğrencilerin cinsiyet, okul türü, sınıf seviyesi, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, gelir düzeyi ve yaşadığı yer gibi kişisel ve ailesel etkenler ile ilgili maddeleri içerirken, araştırma süresince de bu değişkenler ile öğrencilerin sosyal becerileri arasındaki ilişkiler irdelenmiştir.

Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği

Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği 1983 yılında Matson, Rotatory ve Hessel tarafından geliştirilmiş olup Bacanlı ve Erdoğan (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları kapsamında 47 maddelik ölçme aracının yapı geçerliliği kapsamında iki faktörde toplandığı görülmüştür. Bu faktörler Bacanlı ve Erdoğan (2003) tarafından Faktör I-olumsuz sosyal davranışlar, Faktör II-olumlu sosyal davranışlar şeklinde gruplandırılmıştır. Bununla birlikte Bacanlı ve Erdoğan (2003) ölçeğin alt faktörleri olan 23 maddelik olumsuz sosyal davranışlar (Faktör I) için Croanbach Alpha iç tutarlılık katsayısını 0.68 ve 24 maddelik olumlu sosyal davranışlar (Faktör II) için Croanbach Alpha iç tutarlılık katsayısını 0.74 olarak hesaplanmışlardır. Bu bulgular Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin güvenilir sonuçlar vereceğini göstermektedir. En son haliyle 47 maddelik ölçekte yer alan 2., 3., 4. 5., 6., 9., 12., 13., 15., 17., 18., 21., 24., 25., 29., 31., 32., 33., 38.,41., 42., 45. ve 47. maddeler olumsuz sosyal davranışlar ile ilişkili iken 1., 7., 8., 10., 11., 14., 16., 19., 20., 22., 23., 26., 27., 28., 30., 34.,4935., 36., 37., 39., 40., 43., 44., ve 46. maddeler olumlu sosyal davranışlarla ilişkili olarak yapılandırılmıştır.

2.3.Veri Analizi

Veri analizi öncesinde verilerin normal dağılımları incelenmiştir. Bu süreçte örneklem büyüklüğünün 50 ve üstü olmasından dolayı Kolmogorov-Smirnov normalite testi kullanılmıştır.

Tablo 2. Kolmogorov-Smirnov normal dağılım sonuçları

Kolmogorov-Smirnov		
Statistic	df	Sig.
126	113	,000

Tablo 2'de Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarının anlamlı olması ulaşılan verilerin normal dağılmadığını göstermektedir (0,000; p<0,05). Bu sonuç ilişkisel verilerin analizinde non-parametrik testlerin uygulanmasını gerektirmektedir. Bu doğrultuda iki değişkeler (cinsiyet, okul, lisans, spor tesisi) analizinde Mann Whitney U testi, üç ve daha fazla değişkenler (Sınıf, Anne Eğitim Durumu, Baba Eğitim Durumu, Aile Geliri, Yaşanılan Yer) analizinde Kruskall Wallis testi kullanılmıştır.

Betimsel istatistiklerin analizinde ise frekans (f) ve yüzde (%) değerleri ile birlikte standart sapma (SD) değerleri kullanılmıştır. Bunun yanında Sosyal Beceri değerlendirme ölçeğinde yer alan her bir maddenin değerlendirilmesinde beşli değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Değerlendirme ölçeği grup değer aralıkları aşağıdaki aralıklarda yorumlanmıştır.

Tablo 3. Sosyal Beceri değerlendirme ölçeği

Verilen ağırlık	Nitelik grupları	Sınırı
5	Bana tamamen uygun	4.20-5.00
4	Bana oldukça uygun	3.40-4.19
3	Bana biraz uygun	2.60-3.39
2	Bana pek uygun değil	1.80-2.59
1	Bana hiç uygun değil	1.00-1.79

3.BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular iki ayrı başlık altında yorumlanmıştır.

3.1. Betimsel istatistikler ile ilgili bulgular

Tablo 4. Betimsel istatistikler ile ilgili bulgular

Madde no	*İfadeler*	$\bar{x}$	*SD*	*Düzey*
1	İnsanları güldürürüm	3,2920	1,17778	Bana biraz uygun
2	İnsanları korkuturum veya birkabadayı gibidavranırım	4,0354	1,07678	Bana oldukça uygun
3	Kolayca sinirlenirim	3,4779	1,18093	Bana oldukça uygun

4	Sık sık yakınırım ya da şikâyetederim.	3,7965	1,18893	Bana oldukça uygun
5	Başka biri konuşurken konuşurum (konuşmasını kese-rim)	3,8053	1,22371	Bana oldukça uygun
6	Bana ait olmayan eşyaları izinsiz alırım ya da kullanı-rım.	4,0531	1,43826	Bana oldukça uygun
7	İnsanlarla konuşurken onlarınyüzüne bakarım.	3,6195	1,09641	Bana oldukça uygun
8	Birçok arkadaşım var.	3,6460	1,14892	Bana oldukça uygun
9	Öfkelendiğim zaman tokat atarımveya vururum	3,6903	1,19582	Bana oldukça uygun
10	İncinmiş bir arkadaşıma yardımederim.	3,5664	1,17926	Bana oldukça uygun
11	Üzgün bir arkadaşımıneşelendiririm.	3,4602	1,15755	Bana oldukça uygun
12	Diğer çocuklara tehdit eder gibibakarım.	3,6991	1,28789	Bana oldukça uygun
13	Bir başkası iyi bir şey yaptığında öfkelenirim veya kıskanırım.	3,5752	1,20864	Bana oldukça uygun
14	Bir başkası iyi bir şey yaptığındamutlu olurum.	3,4956	1,13487	Bana oldukça uygun
15	Verdiğim sözleri tutmam(Sözümdedurmam).	3,6903	1,18833	Bana oldukça uygun
16	İnsanlara hoş göründüklerini söylerim.	3,2655	1,17274	Bana biraz uygun
17	İstediğim bir şeyi almak için yalansöylerim.	3,7080	1,19285	Bana oldukça uygun
18	İnsanları kızdırmak için onlarasataşırım.	3,5310	1,21060	Bana oldukça uygun
19	İnsanlara yaklaşıp bir sohbetbaşlatabilirim	3,2743	1,20451	Bana biraz uygun
20	Biri benim için bir şey yaptığında mutlu olurum ve teşekkür ederim.	3,4159	1,12381	Bana oldukça uygun
21	İnsanlarla konuşmaktan korkarım.	3,4690	1,21060	Bana oldukça uygun
22	İyi sır saklarım.	3,4690	1,15008	Bana oldukça

				uygun
23	Nasıl arkadaş edinileceğini bilirim.	3,2212	1,29377	Bana biraz uygun
24	Bile bile diğerlerinin duygularını incitirim (diğer insanları üzmeyeçalışırım).	3,7257	1,10395	Bana oldukça uygun
25	İnsanlarla dalga geçerim.	3,4956	1,21834	Bana oldukça uygun
26	Arkadaşlarımı savunurum.	3,4602	1,10223	Bana oldukça uygun
27	İnsanlar konuşurken onlarabakarım.	3,5398	1,02674	Bana oldukça uygun
28	Sahip olduklarımı başkalarıylapaylaşırım.	3,3363	1,16964	Bana biraz uygun
29	Diğer insanlardan daha iyiymişimgibi davranırım.	3,1504	1,24083	Bana biraz uygun
30	Duygularımı belli ederim.	3,0177	1,26054	Bana biraz uygun
31	İnsanlar benimle uğraşmadığında bile, uğraştıklarını zannederim.	3,4956	1,21099	Bana oldukça uygun
32	İnsanların rahatsız edecek sesler çıkartırım (Geğirmek, burnumu çekmek gibi)	3,5664	1,22384	Bana oldukça uygun
33	Çok yüksek sesle konuşurum.	3,4071	1,19998	Bana oldukça uygun
34	İnsanlara isimleriyle hitap ederim.	3,2301	1,15734	Bana biraz uygun
35	İnsanlara yardım teklif ederim.	3,4602	1,01801	Bana oldukça uygun
36	Başkalarıyla konuşurken sorularsorarım.	3,3186	1,07956	Bana biraz uygun
37	Arkadaşlarımı sık sık görürüm.	3,1947	1,21639	Bana biraz uygun
38	Yalnız başıma oynarım.	3,3009	1,23118	Bana biraz uygun
39	Birini incittiğimde üzülürüm.	3,5044	1,10295	Bana oldukça uygun

40	Oyunlarda diğer çocuklarakatılırım.	3,2832	1,26399	Bana biraz uygun
41	Sık sık kavga ederim.	3,4336	1,26686	Bana oldukça uygun
42	Başkalarını kıskanırım.	3,4248	1,21600	Bana oldukça uygun
43	Benimle iyi geçinen insanlara, iyidavranırım.	3,4159	1,12381	Bana oldukça uygun
44	Başkalarına hal hatır sorarım.	3,3982	1,09005	Bana biraz uygun
45	Başkalarının yanında haddinden fazla kalırım (Bu onları sıkar)	3,4690	1,14229	Bana oldukça uygun
46	Diğer insanların şakalarına veanlattıkları komik	3,3894	1,04739	Bana biraz uygun
47	Birileriyle şakalaşırken onlarıincitirim.	3,5133	1,28254	Bana oldukça uygun
	Olumlu maddeler	3,3864	,61093	Bana biraz uygun
	Olumsuz maddeler	3,5875	,70844	Bana oldukça uygun
	Genel	3,4848	,56368	Bana oldukça uygun

Tablo 4'e bakıldığında "*bana oldukça uygun"* olan maddeler (2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,17,18,20,21,22,24,25,26,27,31,32,33,35), "*Bana biraz uygun"* olan maddeler (1,16,19,23,28,29,30,34,36,37,38,40,44) . Olumlu maddeler ortalamalarına bakıldığında bana biraz uygun düzeyinde bulunmuşken olumsuz maddelerin ortalaması ise *bana oldukça uygun* düzeyinde tespit edilmiştir. Ölçeğin genelinden alınan ortalama puanın bana oldukça uygun düzeyde olduğu görülmektedir.

3.2. Sosyal Beceri ile İlgili İlişkisel Bulgular

Tablo 5. Atletizm yapan sporcuların **Cinsiyet özeliklerine göre Sosyal Beceri** düzeyleri

	Cinsiyet	N	Sıra ort.	U	p
GENEL	Erkek	61	54,02	1.404,000	,294
	Kız	52	60,50		
	Toplam				
Olumlu	Erkek	61	55,37	1.486,500	,556
	Kız	52	58,91		
	Toplam				
Olumsuz	Erkek	61	53,49	1.372,000	,217
	Kız	52	61,12		
	Toplam				

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin cinsiyete göre sosyal beceri düzeyleri genel olarak incelendiğinde; cinsiyete göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir *(p>0,05).* Elde edilen bu sonuç, sosyal beceri düzeylerinin atletizm yapan sporcuların cinsiyetlerine göre değişmediğini göstermektedir.

Tablo 6. Atletizm takımında spor yapan öğrencilerin okul özeliklerine göre sosyal Beceri düzeyleri

	Okul	N	Sıra ort.	Sıralar Top.	U	p
GENEL	Ortaokul	93	62,67		402,500	,000
	Lise	20	30,62			
	Toplam	113				
Olumlu	Ortaokul	93	60,26		627,000	,023
	Lise	20	41,85			
	Toplam	113				
Olumsuz	Ortaokul	93	62,98		373,500	,000
	Lise	20	29,18			
	Toplam	113				

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin okul özelliklerine göre sosyal beceri düzeyleri genel olarak incelendiğinde; okul özelliklerine göre anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir *(p<0,05).* Anlamlı farklılığın kaynağını belirleyebilmek için gruplar arası sıra ortalamaları arasındaki farka bakıldığında ise ortaokul öğrencilerinin lise öğrencilerinden daha yüksek sosyal beceri düzeylerine sahip olduğu saptanmıştır. Gruplara arası bu farklar ise istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu bulgular, öğrencilerin okul özelliklerinin sosyal becerileri üzerinde etkili olduğunu ve en yüksek soysal beceriye ortaokul öğrencilerinin sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin genelinde anlamlı farklılığın hangi faktörden kaynaklandığının belirlenebilmesi içinde hem olumlu hem de olumsuz faktörlerde okul özelliklerinin ortalamaları karşılaştırılmıştır.

Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumlu maddeler boyutu açısından okul özellikleri incelendiğinde gruplar arası sıra ortalamaları anlamlı derecede farklılaşmaktadır *(p<0,05).* Farkın kaynağının saptayabilmek için her bir grup ortalaması karşılaştırıldığında ise bu farkın kaynağının ortaokul öğrencileri lehine oluştuğu saptanmıştır. Ortaokul öğrencilerinin lise öğrencilerine göre olumlu sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir. Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumsuz maddeler incelendiğinde gruplar arası sıra ortalamaları anlamlı derecede farklılaşmaktadır *(*

p<0,05). Farkın kaynağının saptayabilmek için her bir grup ortalaması karşılaştırıldığında ise bu farkın kaynağının ortaokul öğrencileri lehine oluştuğu saptanmıştır. Orta öğrencilerinin lise öğrencilerine göre olumsuz sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir.

Tablo7. Atletizm yapan sporcuların spor yarışmalarına lisanslı katılma durumlarına göre Sosyal Beceri düzeyleri

	Lisanslı	N	Sıra ort.	Sıralar Top.	U	p
GENEL	Hayır	21	56,48		977,000	,935
	Evet	92	57,12			
	Toplam	113				
Olumlu	Hayır	21	52,24		1.066,000	,460
	Evet	92	58,09			
	Toplam	113				
Olumsuz	Hayır	21	59,60		911,500	,687
	Evet	92	56,41			
	Toplam	113				

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin spor yarışmalarına lisanslı katılma durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri genel olarak incelendiğinde; spor yarışmalarına lisanslı katılma durumlarına göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir *(p>0,05).*

Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumlu maddeler boyutu açısından spor yarışmalarına lisanslı katılma durumlarına göre incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır *(p>0,05).* Bu durum olumlu sosyal becerilere sahip öğrencilerin becerileri üzerinde spor yarışmalarına lisanslı katılma durumlarının etkili bir değişken olmadığını göstermektedir. Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumsuz maddeler boyutu açısından spor yarışmalarına lisanslı katılma durumlarına göre incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır *(p>0,05).* Bu durum olumsuz sosyal becerilere sahip öğrencilerin becerileri üzerinde spor yarışmalarına lisanslı katılma durumlarının etkili bir değişken olmadığını göstermektedir.

Tablo 8. Atletizm yapan sporcuların okulda spor tesisi olup olmama durumuna göre Sosyal Beceri düzeyleri

	Sportesisi	N	Sıra ort.	Sıralar Top.	U	p
GENEL	Hayır	35	50,96		1.153,000	,189
	Evet	78	59,71			
	Toplam	113				
Olumlu	Hayır	35	49,40		1.099,000	,098
	Evet	78	60,41			
	Toplam	113				
Olumsuz	Hayır	35	54,24		1.268,500	,549
	Evet	78	58,24			
	Toplam	113				

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin spor tesisinin olup olmaması özelliklerine göre sosyal beceri düzeyleri genel olarak incelendiğinde; spor tesisinin olup olmamasına göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir *(p>0,05).* Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumlu maddeler boyutu açısından spor tesisinin olup olmaması

özellikleri incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır *(p>0,05).* Bu durum olumlu sosyal becerilere sahip öğrencilerin becerileri üzerinde spor tesisinin olup olmamasının etkili bir değişken olmadığını göstermektedir. Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumsuz maddeler boyutu açısından spor tesisinin olup olmaması özelliklerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır *(p>0,05).* Bu durum olumsuz sosyal becerilere sahip öğrencilerin becerileri üzerinde spor tesisinin olup olmaması özelliklerinin etkili bir değişken olmadığını göstermektedir.

Tablo 9. Atletizm yapan sporcuların sınıf düzeylerine göre sosyal beceri düzeyleri

	Bölüm	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farkın kaynağı
GENEL	(1) 6.sınıf	23	2			5>2
	(2) 7.sınıf	37	4			5>3
	(3) 8.sınıf	35	5	24,675		
	(4) 9.sınıf	5	3			
	(5) 10.sınıf	13	1		,000	
	Toplam	113				
Olumlu	(1) 6.sınıf	23	2			
	(2) 7.sınıf	37	4			
	(3) 8.sınıf	35	5			Yok
	(4) 9.sınıf	5	3	8,516	,074	
	(5) 10.sınıf	13	1			
	Toplam	113				
Olumsuz	(1) 6.sınıf	23	2			5>2
	(2) 7.sınıf	37	4			5>3
	(3) 8.sınıf	35	5	25,335	,000	1>3
	(4) 9.sınıf	5	3			
	(5) 10.sınıf	13	1			
	Toplam	113				

Tablo 6'de Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sosyal beceri düzeyleri genel olarak incelendiğinde; sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir *(X^2 =24,675; p<0.05)*. Anlamlı farklılığın kaynağını belirleyebilmek için gruplar arası sıra ortalamaları arasındaki farka bakıldığında ise 10. Sınıf öğrencilerinin 8. ve 7. sınıflardan daha yüksek sosyal beceri düzeylerine sahip olduğu saptanmıştır. Gruplara arası bu farklar ise istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu bulgular, öğrencilerin sınıf seviyelerinin sosyal becerileri üzerinde etkili olduğunu ve en yüksek soysal beceriye 10. sınıf öğrencilerinin sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin genelinde anlamlı farklılığın hangi faktörden kaynaklandığının belirlenebilmesi içinde hem olumlu hem de olumsuz faktörlerde sınıf seviyelerinin ortalamaları karşılaştırılmıştır. Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumlu maddeler boyutu açısından sınıf düzeyleri incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır *(X^2 =8,516; p>0.05).* Bu durum olumlu sosyal becerilere sahip öğrencilerin be becerileri üzerinde sınıf seviyesinin etkili bir değişken olmadığını göstermektedir. Ancak sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumsuz maddeler incelendiğinde gruplar arası sıra ortalamaları anlamlı derecede farklılaşmaktadır *(X^2 =25,335; p<0.05).* Farkın kaynağının saptayabilmek için her bir grup ortalaması karşılaştırıldığında ise bu farkın kaynağının 10. sınıf ve 6. sınıf öğrencileri lehine oluştuğu saptanmıştır. 10. Sınıf öğrencilerinin 8. ve 7. sınıf öğrencilerine göre ve 6. Sınıf öğren-

cilerinin 8. Sınıf öğrencilerine göre olumsuz sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir. Bu bulgu sınıf seviyesinin olumsuz sosyal beceriler üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 10. Atletizm yapan sporcuların baba eğitim durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri

	Bölüm	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farkın kaynağı
GENEL	(1) ilkokul	21	5			
	(2) ortaokul	34	4			
	(3) lise	30	2	11,129		
	(4) lisans	16	3			yok
	(5) lisansüstü	12	1		,025	
	Toplam					
Olumlu	(1) ilkokul	21	5			
	(2) ortaokul	34	4			
	(3) lise	30	1	3,250		
	(4) lisans	16	3			Yok
	(5) lisansüstü	12	2		,517	
	Toplam					
Olumsuz	(1) ilkokul	21	4			
	(2) ortaokul	34	5		,003	
	(3) lise	30	2	15,680		5>1
	(4) lisans	16	3			5>2
	(5) lisansüstü	12	1			
	Toplam					

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin baba eğitim durumuna göre sosyal beceri düzeyleri genel olarak incelendiğinde; baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir *(X^2 =11,129; p>0.05).*

Ölçeğin oluşturan olumlu ve olumsuz faktörlerde baba eğitim durumu ortalamaları karşılaştırılmıştır. Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumlu maddeler boyutu açısından baba eğitim durumu incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır *(X^2 =3,250; p>0.05).* Bu durum olumlu sosyal becerilere sahip öğrencilerin becerileri üzerinde baba eğitim durumunun etkili bir değişken olmadığını göstermektedir. Ancak, sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumsuz maddeler incelendiğinde gruplar arası sıra ortalamaları anlamlı derecede farklılaşmaktadır *(X^2 =15,680; p<0.05).* Farkın kaynağının saptayabilmek için her bir grup ortalaması karşılaştırıldığında ise bu farkın kaynağının baba eğitim durumu lisans ve lisansüstü olan öğrencileri lehine oluştuğu saptanmıştır. Baba eğitim durumu lisans ve lisansüstü olan öğrencilerin baba eğitim durumu ilkokul ve lise olan öğrencilerine göre olumsuz sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir. Bu bulgu baba eğitim durumun olumsuz sosyal beceriler üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Anlamlı farkın kaynağının hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenebilmesi için her bir grup ortalaması Kruskal-Wallis testi ile ayrı ayrı bakılmıştır.

Tablo 11. Atletizm yapan sporcuların anne eğitim durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri

	Bölüm	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farkın kaynağı
GENEL	(1) ilkokul	46	4			
	(2) ortaokul	32	3			5>1
	(3) lise	18	2	15,042		5>4
	(4) lisans	7	5			
	(5) lisansüstü	10	1		,005	
	Toplam					
Olumlu	(1) ilkokul	46	4			
	(2) ortaokul	32	3			
	(3) lise	18	2			
	(4) lisans	7	5	3,597		Yok
	(5) lisansüstü	10	1		,463	
	Toplam					
Olumsuz	(1) ilkokul	46	4			
	(2) ortaokul	32	3			
	(3) lise	18	2	23,568	,000	5>1
	(4) lisans	7	5			5>2
	(5) lisansüstü	10	1			5>4
	Toplam					

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin anne eğitim durumuna göre sosyal beceri düzeyleri genel olarak incelendiğinde; anne eğitim durumlarına göre anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir (X^2 =15,042; *p<0.05)*. Anlamlı farklılığın kaynağını belirleyebilmek için gruplar arası sıra ortalamaları arasındaki farka bakıldığında ise anne eğitim durumu lisansüstü olan öğrencilerin anne eğitim durumu ilkokul ve lisans olan öğrencilerden daha yüksek sosyal beceri düzeylerine sahip olduğu saptanmıştır. Gruplara arası bu farklar ise istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu bulgular, öğrencilerin anne eğitim durumlarının sosyal becerileri üzerinde etkili olduğunu ve en yüksek soysal beceriye anne eğitim durumu lisansüstü olan öğrencilerin sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin genelinde anlamlı farklılığın hangi faktörden kaynaklandığının belirlenebilmesi içinde hem olumlu hem de olumsuz faktörlerde anne eğitim durumlarının ortalamaları karşılaştırılmıştır.

Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumlu maddeler boyutu açısından anne eğitim durumları incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (X^2 *=3,597; p>0.05)*. Bu durum olumlu sosyal becerilere sahip öğrencilerin becerileri üzerinde anne eğitim durumlarının etkili bir değişken olmadığını göstermektedir. Ancak, sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumsuz maddeler incelendiğinde gruplar arası sıra ortalamaları anlamlı derecede farklılaşmaktadır *((X^2 =23,568; p<0.05)*. Farkın kaynağının saptayabilmek için her bir grup ortalaması karşılaştırıldığında ise, bu farkın kaynağının anne eğitim durumu lisansüstü olan öğrencileri lehine oluştuğu saptanmıştır. Anne eğitim durumu lisansüstü olan öğrencilerin anne eğitim durumu ilkokul, ortaokul ve lisans olan öğrencilere göre olumsuz sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir. Bu bulgu anne eğitim durumunun olumsuz sosyal beceriler üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Anlamlı farkın kaynağının hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenebilmesi için her bir grup ortalaması Kruskal-Wallis testi ile ayrı ayrı bakılmıştır.

Tablo 12. Atletizm yapan sporcuların gelir düzeylerine göre sosyal beceri düzeyleri

	Bölüm	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farkın kaynağı
GENEL	(1) 500-1000 TL	32	5			
	(2) 1001-1500 TL	15	2			
	(3) 1501-2000 TL	12	4	17,728	,001	5>1
	(4) 2001-2500 TL	17	3			
	(5) 2501-üstü	37	1			
	Toplam					
Olumlu	(1) 500-1000 TL	32	5			
	(2) 1001-1500 TL	15	1			
	(3) 1501-2000 TL	12	4			Yok
	(4) 2001-2500 TL	17	2	7,783	,100	
	(5) 2501-üstü	37	3			
	Toplam					
Olumsuz	(1) 500-1000 TL	32	5			
	(2) 1001-1500 TL	15	2			5>1
	(3) 1501-2000 TL	12	4	21,862	,000	2>1
	(4) 2001-2500 TL	17	3			
	(5) 2501-üstü	37	1			
	Toplam					

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin aile gelir düzeylerine göre sosyal beceri düzeyleri genel olarak incelendiğinde; aile gelir düzeyine göre anlamlı farklılığın derecede farklılaşmaktadır *(X^2 =17,728; p<0.05)*. Anlamlı farklılığın kaynağını belirleyebilmek için, gruplar arası sıra ortalamaları arasındaki farka bakıldığında ise aile gelir düzeyi 2501 tl ve üstü olan öğrencilerin aile gelir düzeyi 500-1000 tl olan öğrencilerden daha yüksek sosyal beceri düzeylerine sahip olduğu saptanmıştır. Gruplara arası bu farklar ise istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu bulgular, öğrencilerin aile gelir düzeylerinin sosyal becerileri üzerinde etkili olduğunu ve en yüksek soysal beceriye aile gelir düzeyi 2501 tl ve üstü öğrencilerin sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin genelinde anlamlı farklılığın hangi faktörden kaynaklandığının belirlenebilmesi içinde hem olumlu hem de olumsuz faktörlerde aile gelir durumu ortalamaları karşılaştırılmıştır.

Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumlu maddeler boyutu açısından aile gelir durumları incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır *(X^2 =7,783; p>0.05)*. Bu durum olumlu sosyal becerilere sahip öğrencilerin becerileri üzerinde aile gelir durumlarının etkili bir değişken olmadığını göstermektedir. Ancak, sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumsuz maddeler incelendiğinde gruplar arası sıra ortalamaları anlamlı derecede farklılaşmaktadır *(X^2 =21,862; p<0.05)*. Farkın kaynağının saptayabilmek için her bir grup ortalaması karşılaştırıldığında ise, bu farkın kaynağının aile gelir düzeyi 2501 tl ve üstü olan öğrenciler lehine oluştuğu saptanmıştır. Aile gelir durumu 2501 tl ve üstü olan öğrencilerin aile gelir durumu 500 ve 1000 tl olan öğrencilere göre olumsuz sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir. Ayrıca aile gelir durumu 1001-1500 tl olan öğrencilerin ve aile gelir durumu 500 ve 1000 tl olan öğrencilere göre olumsuz sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir. Bu bulgu aile gelir durumunun olumsuz sosyal beceriler üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 13. Atletizm yapan sporcuların yaşadıkları yerleşim yerine göre sosyal beceri düzeyleri

	Bölüm	N	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farkın kaynağı
GENEL	(1) köy	6	3			
	(2) belde	3	1		,028	Yok
	(3) ilçe	4	4	10,841		
	(4) şehir	53	5			
	(5) büyükşehir	47	2			
	Toplam					
Olumlu	(1) köy	6	4			
	(2) belde	3	1			
	(3) ilçe	4	5	3,326	,505	Yok
	(4) şehir	53	3			
	(5) büyükşehir	47	2			
	Toplam					
Olumsuz	(1) köy	6	4			
	(2) belde	3	3			
	(3) ilçe	4	2	18,519	,001	5>4
	(4) şehir	53	5			
	(5) büyükşehir	47	1			
	Toplam					

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yerine göre sosyal beceri düzeyleri genel olarak incelendiğinde; yaşadıkları yerleşim yerine göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir *(X^2 =10,841; p>0.05).*

Ölçeğin oluşturan olumlu ve olumsuz faktörlerde yaşadıkları yerleşim yeri ortalamaları karşılaştırılmıştır. Sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumlu maddeler boyutu açısından yaşadıkları yerleşim yeri incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır *(X^2 =3,326; p>0.05).* Bu durum olumlu sosyal becerilere sahip öğrencilerin becerileri üzerinde yaşadıkları yerleşim yerinin etkili bir değişken olmadığını göstermektedir. Ancak, sosyal beceri ölçeğini oluşturan olumsuz maddeler incelendiğinde gruplar arası sıra ortalamaları anlamlı derecede farklılaşmaktadır *(X^2 =18,519; p<0.05).* Farkın kaynağının saptayabilmek için her bir grup ortalaması karşılaştırıldığında ise, bu farkın kaynağının yaşadıkları yerleşim yeri büyükşehir olan öğrenciler lehine anlamlı derecede farklılaştığı saptanmıştır. Yaşadıkları yerleşim yeri büyükşehir olan öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yeri şehir olan öğrencilere göre olumsuz sosyal beceri düzeyleri daha yüksektir. Bu bulgu yaşadıkları yerleşim yerinin olumsuz sosyal beceriler üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin cinsiyet özelliklerine göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı derecede farklılık saptanamamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin becerileri üzerinde cinsiyetin etkili olmadığı söylenebilir. Yapılan literatür incelemesinde cinsiyetin sosyal beceri üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşan başka çalışmalar da bulunmuştur (Özçep, 2007; Tekin ve diğerleri, 2006; Öztürk ve diğerleri, 2005; Hamarta, 2003; Kara, 2003; Erdoğan, 2002, Aydın ve Sönmez, 2014). Bunun yanında çalışma sonucundan farklı olarak cinsiyetin sosyal beceri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Aktı, 2011; Ayta, 2010; Selçuk, 1989; Altınbaş, 2002; Deniz, 2003; Balkıs

ve arkadaşları, 2005; Kapıkıran ve diğerleri, 2006; Kalafat, 2006; Çilingir, 2006; Tekin ve diğerleri, 2007; Balyan, 2009).

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin lisanslı olup olmama özelliklerine göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı derecede farklılaşma bulunamamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin becerileri üzerinde lisanslı olup olmamasının etkili olmadığı söylenebilir. Yapılan literatür incelemesinde lisanslı olup olmama durumunun sosyal beceri üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşan başka çalışmalar da bulunmuştur (Balyan, 2009; Çiriş, 2014) . Bu çalışma sonucundan farklı olarak lisanslı olup olmama durumunun sosyal beceri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Öztürk ve diğerleri, 2005; Arslan ve diğerleri, 2006; Şenduran, 2006; Türkel, 2010; Arslanoğlu, 2010; Çiriş, 2014).

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin okullarında spor tesisi olup olmama özelliklerine göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı derecede fark yoktur. Bu sonuca göre öğrencilerin becerileri üzerinde okulda spor tesisi olup olmamasının etkili olmadığı söylenebilir. Bu çalışma sonucundan farklı olarak okulda spor tesisi olup olmama durumunun sosyal beceri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Balyan, 2009; Çiriş, 2014).

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sosyal beceri düzeyleri anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Bu anlamlı farklılık genel ortalamaya bakıldığında 10. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin 8.ve 7. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda da öğrencilerin sınıf seviyeleri yükseldikçe sosyal beceri düzeylerinin de arttığı görülmektedir. Spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini araştıran benzer çalışmalarda da sınıf seviyelerinin sosyal beceri üzerinde etkili olduğunu görülmektedir (Çiriş, 2014; Çamur, 2013; Arslanoğlu, 2010; Balyan, 2009).

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Bu anlamlı farklılık genel ortalamaya bakıldığında baba eğitim durumu lisans ve lisansüstü öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin baba eğitim durumu ilkokul ve ortaokul olan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda da öğrencilerin baba eğitim seviyesi yükseldikçe sosyal beceri düzeylerinin de arttığı görülmektedir. Spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini araştıran benzer çalışmalarda da baba eğitim durumunun sosyal beceri üzerinde etkili olduğunu görülmektedir (Çiriş, 2014; Balyan, 2009; Güçlü ve Yentür, 2008; Seven ve Yoldaş, 2007).Literatür incelendiğinde çalışma sonucundan farklı olarak baba eğitim durumun sosyal beceri üzerinde etkili olmadığını söyleyen çalışmalarda bulunmaktadır (Süt, 2014; Soyer, F., Can,Y.,Türkel, Ç. 2010; Seven, 2007; Avşar ve Kuter, 2007). Bu farklılığın çalışmanın yapıldığı grup farkından kaynaklandığı söylenebilir.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin aile gelir düzeylerine göre sosyal beceri düzeyleri anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Bu anlamlı farklılık genel ortalamaya bakıldığında aile gelir düzeyi 2501 tl ve üstü öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin aile gelir düzeyi 500-1000 tl olan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda da öğrencilerin aile gelir düzeyi yükseldikçe sosyal beceri düzeylerinin de arttığı görülmektedir. Benzer olarak spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini araştıran çalışmalarda da aile gelir düzeyinin sosyal beceri üzerinde etkili olduğu görülmektedir (Avşar, 2007; Güçlü ve Yentür, 2008; Balyan, 2009; Çiriş, 2014). Literatür incelendiğinde çalışma sonucundan farklı olarak baba eğitim durumun sosyal beceri üzerin-

de etkili olmadığını söyleyen çalışmalarda bulunmaktadır (Türkel, 2010; Seven, 2007). Bu farklılığın çalışmanın yapıldığı grup farkından kaynaklandığı söylenebilir.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yerine göre sosyal beceri düzeyleri anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Bu anlamlı farklılık ölçeğin alt faktörleri incelendiğinde olumsuz sosyal beceri maddelerinde büyükşehirde yaşayanlar öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda da öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yerini büyüdükçe sosyal beceri düzeylerinin de arttığı görülmektedir. Benzer olarak spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini araştıran çalışmalarda da yerleşim yerinin sosyal beceri üzerinde etkili olduğunu görülmektedir (Çetin, 2009; Avşar, 2007). Bunun yanı sıra literatürde yaşanan yerleşim yerinin sosyal beceri üzerinde etkili olmadığını saptayan çalışmalar vardır (Gezer, 2010; Hamarta, 2000; Bozgeyik, 2001).

Sonuç ve Öneriler

Anadolu yıldızları atletizm projesinde okul türüne göre bakıldığında atletizm yapan sporcuların sosyal beceri düzeyleri okul özelliklerine göre incelendiğinde gruplar arası genel ortalamanın, olumlu ve olumsuz sıra ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Elde edilen bu sonuç, sosyal beceri düzeylerinin atletizm yapan sporcuların okul özelliğine göre değiştiğini göstermektedir. Okul özelliklerine göre sıra ortalamaları incelendiğinde; ortaokul öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri lise öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu ortaokul öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Sınıf seviyeleri göre bakıldığında Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılığın olduğu saptanmıştır. Bu anlamlı farklılık genel ortalamaya bakıldığında 10. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin 8. ve 7.sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu da sınıf seviyeleri yükseldikçe sosyal beceri düzeylerinin arttığı söylenebilmektedir. Ölçeği oluşturan olumsuz faktörler maddeler açısından sınıf düzeylerine bakıldığında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farkın 10. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin 8. ve 7. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerine göre yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca 6. Sınıf öğrencilerinin olumsuz sosyal beceri düzeylerinin 8. Sınıf öğrencilerinin olumsuz sosyal beceri düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu sınıf seviyesi azaldıkça olumsuz davranışların arttığını göstermektedir.

Baba eğitim durumuna göre bakıldığında Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin baba eğitimi düzeylerine göre sosyal becerilerinde anlamlı farklılığın olmadığı gözükmektedir. Ölçeği oluşturan olumsuz maddelere boyutunda bakıldığında baba eğitim düzeyi lisansüstü olan öğrencilerin babaları baba eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olan öğrencilere göre olumsuz sosyal beceri düzeyleri yüksek çıkmıştır. Baba eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin sosyal beceri düzeylerindeki olumsuz davranışlarında azalma gözlemlenmiştir.

Anne eğitim durumuna göre bakıldığında Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin anne eğitimi düzeylerine göre sosyal beceri düzeyleri incelendiğinde anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık genel ortalamaya bakıldığında anne eğitimi durumu lisansüstü olan öğrencilerin anne eğitim durumu ilkokul ve lisans olan öğrencilere göre sosyal beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre anne eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin arttığı

söylenebilmektedir. Ölçeğin olumsuz maddelere boyutuna bakıldığında anne eğitim durumu lisansüstü olan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin, anne eğitim durumu ilkokul, ortaokul ve lisans olan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinden yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgulara göre anne eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin, sosyal beceri düzeylerindeki olumsuz davranışların da azalma olduğu söylenebilir.

Aile gelir düzeyine göre bakıldığında Anadolu yıldızları projesi atletizm branşın da aktif olarak spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Bulgulara göre aile gelir düzeyi yükseldikçe öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin arttığı söylenebilmektedir. Ölçeği oluşturan olumsuz maddelere bakıldığında aile gelir düzeyleri 2501-üstü gelire sahip olan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin, aile gelir düzeyleri 500-1000 tl olan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinden yüksek çıkmıştır. Ayrıca aile gelir düzeyleri 1001-1500 olan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri de, aile gelir düzeyleri 500-1000 olan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinden yüksek çıkmıştır. Bu sonuç aile gelir düzeyleri yükseldikçe öğrencilerin sosyal beceri düzeylerindeki olumsuz davranışlarda azalma olduğunu göstermektedir.

Anadolu yıldızları projesi atletizm branşında aktif olarak spor yapan öğrencilerin göre sosyal beceri düzeyleri yaşadıkları yerleşim yerine göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Bu anlamlı farklılık ölçeğin alt faktörleri incelendiğinde olumsuz sosyal beceri maddelerinde büyükşehirde yaşayanlar öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin şehirde yaşayan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yeri büyüdükçe sosyal beceri düzeylerinin de arttığı görülmektedir. Bu çalışma daha fazla spor branşında uygulanabilir ve karşılaştırılabilir. Sosyal beceri ölçeği atletizmin tüm kategorilerinde uygulanarak yaşlar arasındaki farklılığa bakılabilir

KAYNAKLAR

Aktı, S. (2011). *İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Medya Okuryazarlığı İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Altınbaş, G. (2002). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek Düzeylerinin Bazı Kişilik Özellikleri Ve Sosyal Beceri Düzeyleri İle İlişkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Arslan, F., Bayraktar, G. & Akdoğan, S. (2006*). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Amatör Ve Profesyonel Spor Yapan Öğrencilerle Aktif Spor Yapan Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi*. Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 3, 27-35.

Arslanoğlu, C. (2010*). Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması (Kars İli Örneği).*Yüksek Lisans. Ankara.

Atlı, M. (1986). *Beden Eğitimi Ve Spor Teksiri*. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları.

Avşar, Z. & Öztürk Kuter, F. (2007). *Beden Eğitim ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi (Uludağ Üniversitesi Örneği).* Eğitim de Kuram ve Uygulama Dergisi, 3(2), 197-206.

Avşar, Z. & Öztürk, F. K. (2007). *Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi (Uludağ Üniversitesi Örneği).* Eğitimde Kuram ve Uygulama. 3, (2), 197-206.

Avşar, Z. (2007). *Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi (Uludağ Üniversitesi Örneği).* Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi.3,(2).

Aydın, A & Sönmez, A.S. (2014). Zihin Engelli Çocukların Sosyal Becerileri İle Artikülasyon Düzeyleri Arasındaki İlişki. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 1, s. 305-320.

Aytan, G.C. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyalleşmelerinde Sporun Etkileri*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Balkıs, M., Duru, E. & Buluş, M. (2005). *Şiddete Yönelik Tutumların Özyeterlik, Medya, Şiddete Yönelik İnanç, Arkadaş Grubu Ve Okula Bağlılık Duygusu İle İlişkisi*. Ege Eğitim Dergisi; 2(6), 81-97.

Balyan, M. (2009). *İlköğretim 2.Kademe Ve Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları, Sosyal Beceri Ve Özyeterlilik Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.

Bozgeyik, H. (2001). *Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri Ve Kişiler Arası İlişkilerde Farkında Olma Düzeyleri.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Coşkuntürk, O.S. (1999).*Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü Atletizm Federasyonu'nun İdari ve Mali Yapısı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çaha, Ö. (2000). *Spora Yaslanarak Bir Nefes Alma*. Ankara: Beta Yayınevi.

Çamur, C. (2013). *İşitme Engelli Öğrencilerden Sportif Müsabakalarda Mücadele Edenler İle Etmeyenlerin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çamur, C. (2014). *Ortaöğretim Spor Yapma Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Özelliklerini Karşılaştırılması (Gaziantep İl Örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Çetin, M.Ç. (2009*). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin Karar Verme Stilleri Sosyal Beceri Düzeyleri Ve Stresle Başa Çıkma Biçimlerinin Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çilingir, A. (2006). *Fen Lisesi İle Genel Lise Öğrencilerinin Sosyal Beceri Ve Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Çiriş, V. (2014). *Spor Yapan Ve Yapmayan Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeylerinin Araştırılması (Kırşehir İl Örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Deniz, M. E. & Hamarta, E. (2003). *Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Ve Bağlanma Stillerinin Sosyal Beceri Ve Yalnızlık Düzeylerindeki Etkileri.* 7. Ulusal Psikolojik Da-

nışma ve Rehberlik Kongresi. 09-11 Temmuz. İnönü Üniversitesi, Malatya.

Erdoğan, F. & Bacanlı H. (2003). *Matson Çocuklarda Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin (Messy) Türkçeye Uyarlanması*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi. 3 (2).

Erdoğan, F. (2002). *İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinde Sosyal Becerilerin Sosyo-Ekonomik Düzey, Cinsiyet Ve Yaş İle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gezer, M.E. (2010). *Farklı Spor Branşlarındaki Sporcuların Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güçlü, M. & Yentür, J. (2008). *Milli Takım Düzeyindeki Elit Bayan Sporcuların Kişisel Ve Sosyal Uyum Düzeyleri İle Bedenlerini Algılama Düzeylerinin Karşılaştırılması.* Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,4 (4).

Hamarta, E. (2000). *Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Ve Sosyal Beceri Düzeylerinin Öğrencilerin Özlük Nitelikleri Açısından İncelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

İkizler, C. (2000). *Sporda Sosyal Bilimler*. İstanbul: Alfa Basım Dağıtım.*İlişkisi*. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9: 436-447.

İnal, A. ve N. (2003). *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimi*. (Birinci Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kalafat, T. (2006). *Üniversite Öğrencilerinin Beden Memnuniyet Düzeyleri İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Olarak Incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Teknikler*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Kapıkıran, N.A., İvrendi, A.B. & Adak, A. *Okul Öncesi Çocuklarında Sosyal Beceri: Durum Saptaması*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2006; 19(1), 19-27.

Kara, E. (2003). *Öğretmen ve Öğrencilerin Sosyal Beceri Algılarına Etki Eden Faktörler.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Karasar, N. (2004) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Küçük, V & Koç, H. (2003). *Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan Ve Spor*

Matson, J. L., Heinze, A., Helsel, W. J., & Kopperman, G. (1986). *Assessing social behaviors in the visually handicapped: The Matson Evaluation of Social Skills with Youngsters (MESSY).* Journal of Clinical Child Psychology, 15 (1), 78-87.

Orkunoğlu, O. (1985). *Voleybol Antrenörünün El Kitabı*. B.T.G.M. Ankara: Voleybol Federasyonu Yayını.

Özçep, C. (2007). *İlköğretimde Görev Yapan Beden Eğitimi Ve Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal*

Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Öztürk, F., Koparan, S. & Efe, M. (2005a). *Yaz Spor Çalışmalarının 14-16 Yaş Grubu Bireylerin Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ve Atılganlık Durumlarına Etkisi.* X.Ulusal Spor Hekimliği Kongresi. Eğe Üniversitesi, İzmir.

Öztürk, F., Koparan, S. & Özkaya, G. (2005b). *Bursa İli 9-13 Yaş Grubu Raket Sporcularının Sosyal Yetkinlik Beklentisi Puanlarının Karşılaştırılması*. 2. Raket Sporları Sempozyumu. Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Selçuk, Z. (1989). *Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Seven,S. & Yoldaş, C. (2007). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi.* Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 4(1), 18-24.

Soyer, F., Can,Y. & Türkel,Ç. (2010). *İlköğretim Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılım Düzeyi İle Sosyal Uyum Ve İletişim Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. S.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi.

Şenduran, F. (2006). *Askeri Liselerde Sporcu Öğrencilerle Sporcu Olmayan Öğrencilerin Problem Çözebilme, Strese Karşı Koyabilme, Uyum Becerileri Ve Başarı Düzeyleri.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Tekin, M. & Filiz, K. (2007). *Öğretmen Ve Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Beden Eğitimi Öğretmenliği Eğitim Program Standartlarının Önem Derecesi Ve Gerçekleşme Durumunun Değerlendirilmesi.* Uluslararası AB-Bologna Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale.

Tekin, M., Bayraktar, G., Yıldız, M. ve Katkat, D. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Sosyal Beceri Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi*. Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 3 (3), 17-24.

Tel, M., Öcalan, M., Demirel, E. T., & Ramazanoğlu, F. (2007). Bazı sosyo-ekonomik değişkenlere göre beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin okuma alışkanlıkları. *Fırat University Journal of Social Science,* Cilt: 17, Sayı: 1 Sayfa: 185-199.

Türkel, Ç. (2010) "*İlköğretim Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılım Düzeyi İle Sosyal Uyum Ve İletişim Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, sosyal Bilimler Enstitüsü. Kayseri.

Yalçın, İ., Beyleroğlu, M., Gacar, A., & Hazar, M. (2015). Ecdada Saygı Gençlik Kampı'na Katılan Gençlerin Atılganlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Yıl: 3, Sayı: 19, s. 338-344.

Yapıcı K. & Ersoy A.(2003). *Modern Olimpiyat Oyunlarında Atletizm Rekorlarını Hazırlayan Faktörler*. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8:373.

Yüksel, G. (1998). *Sosyal Beceri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bililimler Enstitüsü, Ankara.

Yüksel, G. (2001). *Öğretmenlerin Sahip Olmaları Gereken Davranış Olarak Sosyal Beceri*. Milli Eğitim Dergisi, 150 : 3-5

Yüksel, G. (2004). *Sosyal Beceri Envanteri El Kitabı*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.